

# MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM



Škola:

Základní škola Liptál, okres Vsetín

Školní rok:

2017/2018

Ředitelka školy:

Mgr. Hana Burdová

Školní metodik prevence:

Mgr. Hana Burdová

e-mail: [zsliptal@zsliptal.cz](mailto:zsliptal@zsliptal.cz)

telefon: 603 104 015

Výchovná poradkyně:

Mgr. Andrea Střelecká

Minimální preventivní program je zveřejněn na webových stránkách:

[www.zsliptal.cz](http://www.zsliptal.cz)

*Učitelské povolání je posláním. Tuto větu slýcháváme víc než často – možná, abychom si my učitelé uvědomili, že jsme se vydali správnou cestou. Ano, učitelství je krásné povolání, které, pokud jej člověk dělá s láskou, obohacuje, naplňuje. Doba i žáci ovšem kladou na učitele stále větší a větší nároky, a ne každý se s nimi dokáže vypořádat. V učebnicích nalezneme, že učitel by měl být nejen dobrým pedagogem, ale rovněž vychovatelem, organizátorem, koordinátorem, apod. Ale současně také psychologem, speciálním pedagogem, vyšetřovatelem, poradcem. Edukační praxe totiž neskýtá jen potěšení z předávání vědomostí a dovedností, ale nezřídka i konfrontaci se sociálně patologickými jevy, které se ve stále v hojnější míře na školách objevují a učitel je prvním, kdo musí řešení napomáhat. Mezi tyto projevy řadíme záškoláctví, agresi a šikanu, delikventní chování, drogy a drogovou závislost (včetně alkoholismu, tabakismu), které děti ohrožují, aj.*

*(PhDr. Tomáš Čech, Ph.D.)*

## ÚVOD

Minimální preventivní program Základní školy Liptál, okres Vsetín je konkrétní dokument naší školy zaměřený na primární prevenci sociálně patologických jevů u žáků, na výchovu žáků ke zdravému životnímu stylu, na jejich sociální a osobnostní růst a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností. V současné době se oblast rizikového chování u dětí a žáků stala celospolečenským problémem zaujímajícím v žebříčku společenských problémů jednu z předních příček, navíc se objevují stále další a další rizikové faktory související s moderní dobou a moderními technologiemi. Proto je nezbytností zahájit základní prevenci nejpozději na začátku povinné školní docházky, neboť období školního vzdělávání je velmi významné při formování osobnosti mladých lidí.

Minimální preventivní program Základní školy Liptál, okres Vsetín je zpracovaný na jeden školní rok a zahrnuli jsme do něj co nejvíce spolupracujících složek včetně rodičů. Úkolem minimálního preventivního programu je oddalovat a snižovat výskyt rizikového chování žáků (např. násilí, šikana, záškoláctví, kouření, zneužívání alkoholu a jiných

návykových látek, ...) a zároveň podpořit jejich sociální a osobnostní rozvoj. Koordinace jeho tvorby a organizování jeho realizace patří ke standartním činnostem školní metodičky prevence, která úzce spolupracuje s výchovnou poradkyní, s třídními učiteli a ostatními vyučujícími a zaměstnanci školy.

Minimální preventivní program Základní školy Liptál, okres Vsetín řídí zákonem č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zákonem č. 379/2005 Sb., o opatřeních k ochraně před škodami působenými tabákovými výrobky, alkoholem a jinými návykovými látkami, ve znění pozdějších předpisů, vyhláškou 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních, ve znění pozdějších předpisů, a zejména dokumentem Metodické doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č. j. 21291/2010-28.

## CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola Liptál, okres Vsetín je plně organizovanou školou s 1. – 9. ročníkem, v současnosti s devíti třídami. Na 1. stupni je vzděláváno 87 žáků, na 2. stupni 85 žáků, celkem tedy 172 žáků. Převážná část žáků je z obce Liptál (125), dále pak ze Lhoty u Vsetína (25), Všeminy (6), Jasenné (6), Vsetína (3), Vizovic (2), Neubuže (1), Nového Hrozenkova (1), Hvozdné (1), Ubla (1) a Valašských Příkaz (1), školu rovněž navštěvuje osm dětí z Dětského domova a Základní školy Liptál. Součástí školy je i školní družina a školní jídelna.

Škola poskytuje základní vzdělání v souladu se Školním vzdělávacím programem ZŠ Liptál Škola pro život. Plněním stanovených výstupů poskytuje základní vzdělávání směřující k naplnění všech kompetencí stanovených Rámcovým vzdělávacím programem pro základní vzdělávání. Motivační název vzdělávacího programu byl zvolen záměrně, naše škola je místem, ve kterém jsou žáci motivováni a vedeni k aktivnímu učení, díky němuž získávají kompetence důležité pro život. Klademe důraz na učení vedoucí k samostatnému řešení problémů a sociálním dovednostem, nikoliv encyklopedickým vědomostem, vytváříme prostor pro rozvoj osobnosti každého dítěte, dbáme, aby každý žák dosahoval s přihlédnutím k jeho individuálním zvláštnostem maximálních výkonů.

Obec Liptál se nachází v okrese Vsetín ve Zlínském kraji, přibližně 9 km jihozápadně od Vsetína. Žije zde necelých 1 500 obyvatel. Nejen v České republice je vyhlášený svým

Mezinárodním folklórním festivalem – Liptálskými slavnostmi. V roce 2006 se Liptál stal Vesnicí roku, v roce 2016 získal Mimořádné ocenění za dlouhodobé folklórní aktivity.

Objekt základní školy je tvořen třemi navzájem propojenými budovami, navíc hlavní pavilon je spojen s prostory školního stravování spojovacím krčkem. Nad zadním pavilonem se školní kuchyň a jídelnou je umístěn penzion pro seniory. V prvním podlaží bočního pavilonu je od září umístěna Mateřská škola Liptál, druhé patro pronajímáme Základní umělecké škole Morava ze Zlína. Budova školy se nachází přímo v centru obce Liptál, což přináší výhodu také v tom, že žáci dojíždějící z okolních obcí mají dobré autobusové spojení. Prostorové vybavení školy je vcelku dobré, k výuce žáků slouží učebny v hlavním pavilonu školy a rovněž v přízemí bočního pavilonu. Většina tříd je vybavena interaktivními tabulemi s dataprojektory a přípojkou internetu. Vedle kmenových tříd jsou zde i odborné učebny cizích jazyků, fyziky a chemie, informačních a komunikačních technologií, žákovská kuchyňka, žákovská knihovna, školní dílna a keramická dílna. Na chodbách školy jsou vytvořeny hrací kouty se stolním fotbalem a pingpongovým stolem a odpočinková místa, kde mohou žáci trávit čas přestávek.














Vedení školy velmi úzce spolupracuje se Žákovským parlamentem, který je tvořen volenými zástupci žáků, vždy dva zástupci žáků od 5. třídy. Pokud žáci nechtějí své problémy či nápady řešit prostřednictvím svých třídních zástupců, mají k dispozici Schránku důvěry nebo Schránku nápadů.

## CÍL PROGRAMU

Cílem minimálního preventivního programu je předložit takový systém opatření, který povede k uskutečňování prevence v oblasti sociálně patologických jevů. Není zaměřen pouze na prevenci zneužívání návykových látek, ale na prevenci negativních jevů obecně. Důležitá je i snaha na utváření společenského povědomí, pomoc ostatním lidem a vzájemná spolupráce a komunikace s nimi, a to včetně zvládnutí zátěžových situací, rozvíjení zásad a možností občanské angažovanosti, kritického a kreativního myšlení, sebereflexe.

Ve spolupráci se zákonnými zástupci žáků a dalšími institucemi chceme formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na svůj věk schopna zorientovat se v dané problematice, uvědomovat si nebezpečí sociálně patologických jevů a dalšího rizikového chování a jednat a odmítat je.






### *Základní cíle programu:*

-  vytvoření funkčního minimálního preventivního programu školy, koordinace aktivit školy, žáků a jejich zákonných zástupců,
-  přístup k informacím a práce s informacemi, vytvoření funkční třídní samosprávy, která je základem Žákovského parlamentu,
-  dobrá informovanost všech žáků školy v oblasti rizikového chování, informování žáků o účincích návykových látek,
-  vytváření atmosféry vzájemné důvěry, respektu a pocitu bezpečí ve škole, celkové ozdravení vztahů mezi učiteli a žáky, mezi žáky navzájem, mezi školou a rodiči,
-  zlepšování komunikačních dovedností, schopností vytvářet přátelské vazby, osvojení asertivního chování, zlepšení sebeovládání a nenásilného zvládnání konfliktů,
-  trvání na zásadách slušného chování, stanovení si správného žebříčku hodnot,
-  vytváření povědomí o specifičnosti života ve věku globalizace a multikulturního prostředí,
-  umění naučit se rozlišovat dobré a špatné, umění čelit tlaku svých vrstevníků a umění naučit se říkat „ne“, vést k učení řešení různých problémů,
-  posilování odpovědnosti a obezřetnosti při zacházení s moderními médii a sociálními sítěmi,
-  zvyšování sociálních kompetencí, vytváření pozitivního sociálního klimatu, zkvalitnění sociální komunikace, schopnost zařadit se a obstát v kolektivu, začleňování méně průbojných žáků do kolektivu třídu,
-  zabránění projevům rasismu, xenofobie, extremismu a diskriminace, rozvíjet zásady demokratického občanství a respektování lidských práv, posílení občanské angažovanosti a historického povědomí,
-  vytvoření dostatečného zázemí k trávení volného času v prostorách školy, začlenění žáků do volnočasových aktivit, správné rozvržení volného času, podpora volnočasových aktivit a zájmových kroužků žáků a rozvoj jejich sociálně komunikativních dovedností,
-  výchova žáků ke zdravému životnímu stylu, vylepšení stravovacích návyků dětí.

Podmínkou pro splnění stanovených cílů je jeho celoškolská realizace, na jeho uskutečňování se musí podílet vedení školy, zároveň školní metodička prevence a rovněž výchovná poradkyně, třídní učitelé i ostatní pedagogičtí pracovníci, provozní zaměstnanci a v neposlední řadě také zákonní zástupci žáků.

Na realizaci minimálního preventivního programu se podílejí všichni zaměstnanci školy, jež by měli být prvními, kdo zachytí varovné signály o negativních jevech, kdo vyžaduje respektování školního řádu, zásad slušného chování a přátelských a solidárních vztahů.

Preventivní tým pro řešení negativních jevů ve škole se skládá z ředitelky školy a zároveň školní metodičky prevence, zástupkyně ředitelky školy a zároveň výchovné poradkyně školy a třídního učitele žáka. Preventivní tým:

-  šetří sociálně patologické jevy žáků, dodržuje postupy platné pro naši školu,
-  řeší situaci s třídním kolektivem,
-  jedná s rodiči či zákonnými zástupci žáků,
-  jedná s mimoškolními subjekty zaměřenými na prevenci před sociálně patologickými jevy,
-  jedná s Policií ČR, odborem sociální péče o dítě, psychologem, dětským lékařem...

Významnou úlohu při definování vhodného a žádoucího a nevhodného a nežádoucího chování a jednání žáků školy představuje školní řád. Vede žáky ke slušnosti, k úctě, k respektu, k pozitivní iniciativě, k pracovní a oddechové aktivitě a k zodpovědnosti, vymezuje hranice chování ve škole, a tím přímo preventivně působí na žáky školy. Školní řád je aktualizován operativně, při změnách stávající legislativy, případně v závislosti na nově vzniklých patologických projevech či dalších skutečnostech.

Ve škole nejsou přesně stanoveny konzultační hodiny s vedením školy, třídními učiteli, s metodičkou prevence ani výchovnou poradkyní. Zákonní zástupci mají možnost si individuálně písemně, e-mailem nebo telefonicky domluvit schůzku v čase, který společně oběma stranám nejvíce vyhovuje.






## VOLNOČASOVÉ AKTIVITY

Dobrovolná účast na volnočasových aktivitách školy vytváří prostor pro rozvoj individuálních předpokladů účastníků a jejich zájmového vzdělávání jako souhrnu jednorázových i pravidelných činností. Plní funkci vzdělávací a výchovnou, kulturní



a sociálně-preventivní, zdravotní (regenerační a relaxační), oddechovou a kompenzační. Ve spolupráci s rodiči, institucemi volného času a obcí rozvíjí a kultivuje zájmy a nadání, sociální vztahy a demokratické občanství.

Volnočasové aktivity během školní docházky odkrývají zájmy a nadání dětí, rozvíjejí je, nebo k tomuto rozvoji dávají podněty, pomáhají utvářet pozitivní vztah dětí k dalším způsobům vzdělávání, k budoucí profesi a k celému životu.

### *Zájmové kroužky organizované školou:*

-  Čtenářský klub pro žáky 1. stupně
-  Klub zábavné logiky a deskových her pro žáky 1. stupně
-  Pohybové hry pro žáky 1. – 5. třídy
-  Keramický kroužek pro žáky, děti z mateřské školy, děti s rodiči
-  Vaření pro žáky 6. – 9. třídy





### *Zájmové kroužky organizované ve spolupráci s jinými subjekty:*

-  Šachový kroužek
-  Veselá věda

Škola poskytuje prostory pro výuku náboženství a logopedii.

























Nabídka zájmových kroužků ze strany školy byla větší, ale kroužky nebyly realizovány pro malý zájem žáků. Obec Liptál je velmi bohatá na různé zájmové organizace, které s dětmi pracují, tudíž jim nezbyvá tolik volného času. Navíc v budově školy probíhá výuka Základní umělecké školy Morava ze Zlína, kterou žáci v hojném počtu navštěvují. Obory vyučované ZUŠ Morava: zpěv, hra na kontrabas, kytaru, zobcovou flétnu, cimbál, housle, akordeon, příčnou flétnu a klavír, s tím související hudební nauka, vyučuje se rovněž výtvarná výchova a žáci mají též možnost hrát v cimbálové muzice.

### *Volitelné předměty:*

-  Ruský jazyk
-  Německý jazyk
-  Seminář finanční gramotnosti
-  Seminář mediální výchovy

## Plánované akce:

Mimo plánovaných akcí budeme vycházet z aktuálních nabídek, které přichází v průběhu školního roku.

-  Školní farmářský den
-  Drakiáda
-  Canisterapie a první pomoc
-  Den stromů
-  Projekt Pomozte nám zachránit farmáře
-  Halloween
-  Projekt Vánoční dílny
-  Vánoční jarmark se Zvonečkovým průvodem a rozsvěcením vánočního stromu
-  Mikulášská diskotéka
-  Vánoční florbalový turnaj
-  Besedy o volbě povolání pro žáky 8. a 9. ročníku
-  Kulturní programy – návštěva kina, divadla
-  Exkurze, pobyty v přírodě, školní výlety
-  Celoškolní projektové dny – Pyžamový den, Noc s Andersenem, Dětský den
-  Etické dílny – 6. třída: Moc slova, 7. třída: Přátelé, 8. třída: Vážíš si svého těla, 9. třída: Sex, láska a vztahy
-  Slavnostní zápis dětí do 1. třídy s pomocí žáků 8. a 9. třídy
-  Zapojení do různých celostátních soutěží a olympiád
-  Sportovní akce včetně povinného plaveckého výcviku a lyžařského výcviku, nepovinného lyžařského výcviku pro žáky 1. stupně, cyklovýlet pro žáky 8. třídy
-  Program Dopravní výchov pro žáky 4. třídy včetně návštěvy dopravního hřiště ve Vsetíně
-  Pravidelné příspěvky na webové stránky školy a do Zpravodaje Liptálu, tvorba tematických čísel školního časopisu
-  Ochrana člověka za mimořádných situací, nácvik evakuace žáků při případném teroristickém útoku či požáru školy
-  Sběr a třídění odpadů, sběr starého papíru a víček z PET lahví
-  Práce na jednotlivých třídních projektech, případné humanitární projekty
-  Zapojení do projektů Ovoce do škol, Mléko do škol



## ZAPOJENÍ PROGRAMU DO VÝUKY

Mezi nástroje realizace minimálního preventivního programu patří vyučování jednotlivým preventivním tématům v rámci vyučovacích předmětů. Důležité je klást důraz na interdisciplinární vazby mezi jednotlivými předměty.

V první řadě je důležité budovat vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem, aby žák věděl, že se může na kteréhokoliv pedagogického pracovníka s čímkoli obrátit a ten bude respektovat jeho názor, bude se zajímat o jeho potřeby, bude se snažit pomoci mu najít východisko či řešení.

### I. stupeň

Primární prevenci na I. stupni má na starosti třídní učitel. S tématy prevence se žáci setkávají nejčastěji v předmětech jako je *prvouka*, *přírodověda* a *vlastivěda*, ale také *český jazyk* a *anglický jazyk* (vhodné chování ve škole a ve společnosti, pravidla slušného chování, postavení v rodině, vztahy v rodině, funkce rodiny, komunikace, mezilidské vztahy, chování k cizím lidem, volný čas, režim dne, péče o zdraví, krizové situace, přivolání pomoci...). Témata prevence se objevují ve vyučování v průběhu celého školního roku.

### II. stupeň

Preventivním tématům bude věnována pozornost zejména v předmětech:

*tělesná výchova* (využití volného času, mezilidské vztahy, seberealizace, sebepoznávání, řešení problémů, rozhodovací schopnosti...),

*český jazyk* (pozitivní vzory hrdinů z četby, úvahy o životě, hledání životních cílů, mezilidské vztahy...),

*dějepis* (pozitivní vzory osobností, projevy rasismu a antisemitismu, zákony a lidé...),

*cizí jazyk* (komunikace...),

*občanská výchova* (volný čas a nabídka kulturních institucí, ochrana duševního vlastnictví, globální společenské problémy, člověk a morálka, člověk a dospívání, hledání sebe sama, náročné životní situace, právní řád, právní ochrana, trestní právo, příprava na pracovní uplatnění, životní perspektivy...),

*zeměpis* (lidské rasy, rasismus, xenofobie, ohniska národnostních konfliktů, výskyt a pěstování drog...),

*přírodopis* (lidské tělo, sexuální výchova, zdravé životní návyky, účinky návykových látek a jejich vliv na člověka, vývoj člověka, jedovaté rostliny, nebezpečné organismy, houby a zásady sběru, zásady první pomoci...),















*rodinná výchova* (konflikty, sebepoznání, ochrana zdraví, hygienické návyky, duševní hygiena, prevence zneužívání návykových látek, legislativa, krizové situace, asociální chování, týrané a zneužívané děti, základy sexuální výchovy, odolávání nátlaku, trestní odpovědnost, rozvoj osobnosti, základy duševní a tělesné hygieny...),

*chemie* (vznik, výroba a účinky návykových látek a jejich vliv na člověka, bezpečné zacházení s chemickými látkami, výstražné symboly...),

*výtvarná výchova* (estetické prostředí, lidské vztahy, tematické práce k drogám...).

## SPOLUPRÁCE S JINÝMI INSTITUCEMI

-  Obec Liptál, zřizovatel školy
-  Spolek rodičů a přátel Základní školy Liptál
-  Mateřská škola Liptál, okres Vsetín
-  Základní umělecká škola Morava, spol. s r. o., Zlín
-  Základní škola a mateřská škola Lhota u Vsetína
-  Základní škola Neubuz
-  Základní škola Jasenná, okres Zlín
-  Základní škola a Mateřská škola Všemina
-  střední školy Zlínského kraje
-  Sbor dobrovolných hasičů Liptál
-  Knihovna Liptál
-  Folklorní spolek Lipta Liptál

-  Český svaz ochránců přírody Vartovna
-  Českobratrská církev evangelická Liptál
-  Veselá věda, zapsaný ústav, Jablonec nad Nisou
-  Policie České republiky
-  Zdravotnická záchranná služba Zlínského kraje
-  Nadační Fond Sidus, Praha 8 – Libeň
-  Krajská pedagogicko-psychologická poradna Zlín, pracoviště Vsetín, Zlín, Valašské Meziříčí
-  Speciální pedagogická centra Valašské Meziříčí, Kroměříž
-  Úřad práce Zlínského kraje, pracoviště Vsetín
-  Městský úřad Vsetín, sociální odbor, oddělení sociálně právní ochrany dětí, kurátorka pro děti a mládež
-  Diakonie Vsetín
-  Místní akční skupina Vsetínsko
-  akreditované instituce poskytující další vzdělávání pedagogických pracovníků dle aktuální nabídky
-  akreditované instituce realizující různé přednášky, besedy, charitativní a humanitární akce apod., v rámci primární prevence sociálně patologických jevů dle aktuální nabídky

## SPOLUPRÁCE S RODIČI

Problémy spojené se sociálně patologickými jevy je třeba řešit ve vzájemné spolupráci. Proto je důležitá informovanost rodičů žáků, kteří budou o minimálním preventivním programu informováni prostřednictvím třídních učitelů na třídních schůzkách a samozřejmě prostřednictvím webových stránek školy. Mezi rodiči problémových žáků a školou probíhá vzájemná komunikace na schůzkách s ředitelkou školy a zároveň školní metodičkou prevence, výchovnou poradkyní a třídními učiteli. Pro snadnější komunikaci mezi rodiči a učiteli je možné využívat pevnou linku, e-mail nebo mobilní telefony.

**Cílem programu je ve spolupráci s rodiči formovat takovou osobnost žáka, aby byl s ohledem na svůj věk schopen orientovat se v dané problematice, ptát se, dělat správná rozhodnutí, aby zodpovědně přistupoval ke každodenním problémům.**

## ZÁVĚR

Minimální preventivní program Základní školy Liptál, okres Vsetín je nedílnou součástí výchovy a vzdělávání žáků po celou dobu povinné školní docházky. Aktivně se jej účastní učitelé, žáci, rodiče a také různí odborníci. Jeho účinnost je zjiřitelná nejednou teprve po letech, kdy žáci opustí školu a dokáží, že se umí uplatnit ve stávající konkurenční společnosti svých vrstevníků.

Hlavním záměrem minimálního preventivního programu je zapracování metodiky prevence před rizikovým chováním do výuky ve škole podpořené nastavbovými aktivitami školy. Za ně považujeme veškeré aktivity školy nad standardní rámec vyučovacích hodin, aktivity během vyučování i mimo ně, které jsou vesměs svým charakterem preventivní, působí na žáky pozitivně a usnadňují realizaci prevence před rizikovým chováním žáků.

Naší snahou a přáním je co nejvíce žáky vybavit schopností, chtěním a myšlenkovými předpoklady ubránit se nešetrným negativním vlivům a nátlakům nejrůznějších skupin, sekt i jednotlivců, všem návykovým látkám a vůbec veškerým projevům rizikového chování.